

Серія «Бібліотека «Шкільного світу»
Заснована у 2003 році

ІРИНА САНКОВСЬКА

ЛІСОВИЙ

ЕКОЩОДЕННИК

Початкова освіта. Дидактичні матеріали

КИЇВ
«Видавнича група «Шкільний світ»
2019

УДК 373.3.016:613*12

C18

Редакційна рада:

М. Мосієнко — кандидат філологічних наук,
Д. Долгова, С. Дмитренко, О. Семібаламут, О. Кондратенко

Санковська І.

C18 Лісовий екощоденник. Київ: «Видавнича група «Шкільний світ», 2019. 135 с. (Серія «Бібліотека «Шкільного світу»).

ISBN 978-966-451-000-1

ISBN 978-617-7512-40-9

Лісовий екощоденник — навчальне видання, створене з любов'ю до всього живого у лісі. До посібника включено тематичні матеріали на 35 навчальних тижнів. На кожному розвороті є табличка підсумків роботи та інформація або декілька завдань для учнів. Їх виконання стимулюватиме школярів творчо та критично осмислити проблеми природи, навчитися бути небайдужими й відповідальними у ставленні до лісової екосистеми.

Це видання розроблено для вчителів початкових класів, класоводів, вихователів групи продовженого дня та педагогічних працівників ЗНЗ.

УДК 373.3.016:613*12

ISBN 978-966-451-000-1 (серія «Б-ка «Шк. світу»)

ISBN 978-617-7512-40-9

© Санковська І. , 2019

© ТОВ «Видавнича група «Шкільний світ»,
дополіграфічна підготовка, 2019

ЗВЕРНЕННЯ ДО ШКОЛЯРА

Ліси — це не просто території, де багато дерев.
Ліси — це великі міста із тисячами жителів.
Будинки в цих містах — нори і гнізда, дупла і мурашники.
Жителі — звірі й птахи, риби і комахи, дерева і трави.
Усі рослини і тварини в лісі живуть власним життям.
А людям потрібно знати правила цього життя!
Йдучи до лісу, ми ідемо в **ГОСТІ ДО ПРИРОДИ**
Якщо ти хочеш бути захисником лісу, пам'ятай:
у лісі потрібно берегти —
і дерева, і кущі, і трави, і звірів, і птахів.
Не дозволяй руйнувати життя мешканців лісу!

ЛІСОВИЙ ЕКОЩОДЕННИК

Я живу у місцевості, де є ліс / немає лісу (потрібне підкреслити).

ОСІНЬ

ВЕРЕСЕНЬ

1-й тиждень

Що я робив?	Що нового дізнався?
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2-й тиждень

Що я робив?	Що нового дізнався?
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Звідки взявся ліс?

Усі рослини на суші, зокрема дерева, походять від водоростей. Перші дерева і, відповідно, перші ліси з'явилися на Землі приблизно 400—385 мільйонів років тому. Найдавніше дерево Землі знайшли кілька років тому в Китаї. Це — скам'янілий стовбур величезного розміру. Дерево росло на планеті приблизно 375 мільйонів років тому.

Ліси зростають у різних місцях планети. Сьогодні вони охоплюють 1/3 частину суші, хоча в далекому минулому лісів на планеті було набагато більше.

Джунглі, тайга, сельви — це теж ліси. Виділяють природні та штучні ліси. Перші утворила природа, а другі — справа рук людини.

1 **Складові лісу. Зазнач, що з названого є у лісі твоєї місцевості:**

- Лісове насадження
- Деревостан (іноді лісостан)
- Підріст
- Підлісок
- Живе надґрунтове вкриття
- Відпад
- Лісова підстилка
- Галявина
- Прогалина
- Зруб (поруб, вирубка)
- Згарище, пустище
- Узлісся

2 Розглянь діаграму, на якій вказано основні лісові види дерев нашої країни. Запиши:

Яких дерев найбільше у наших лісах? _____

_____

Яких найменше? _____

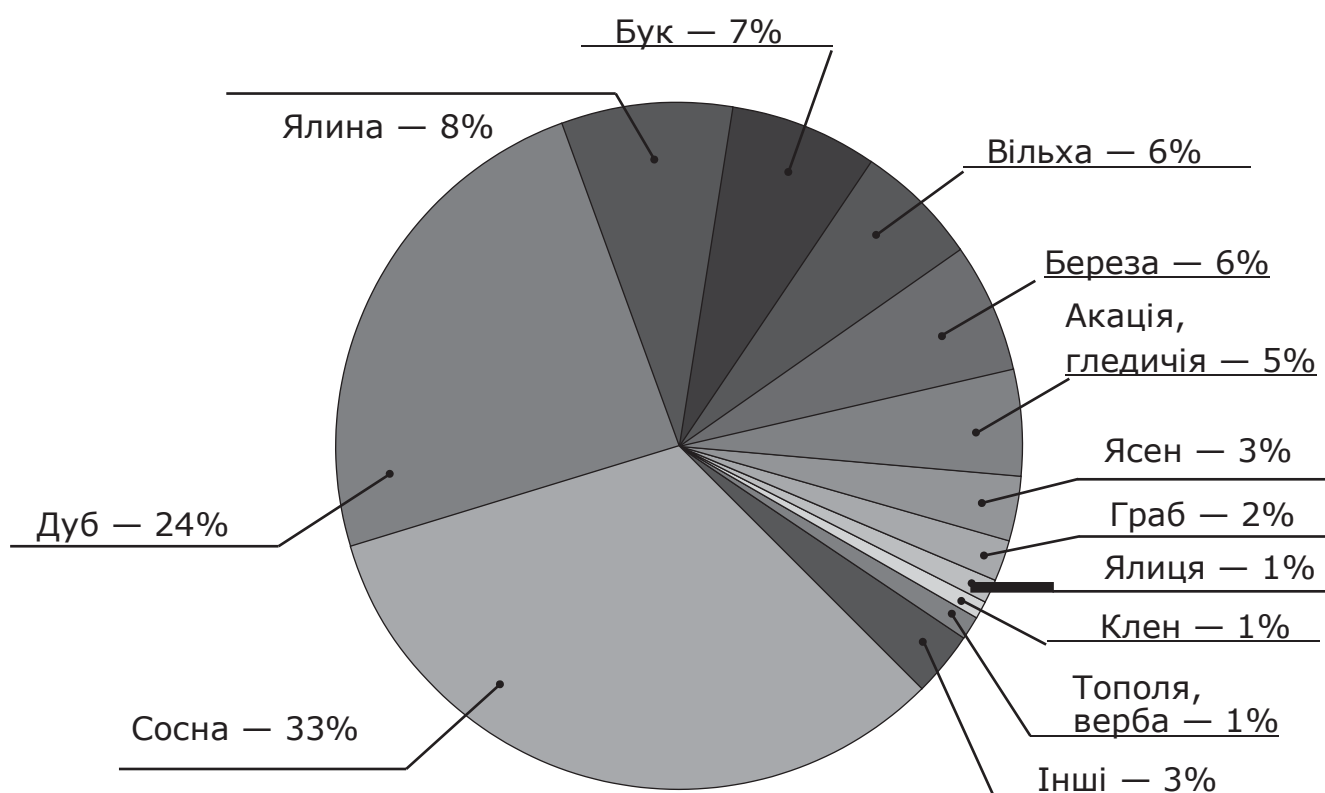
_____

На якому відсотку площ росте ясен? _____

_____

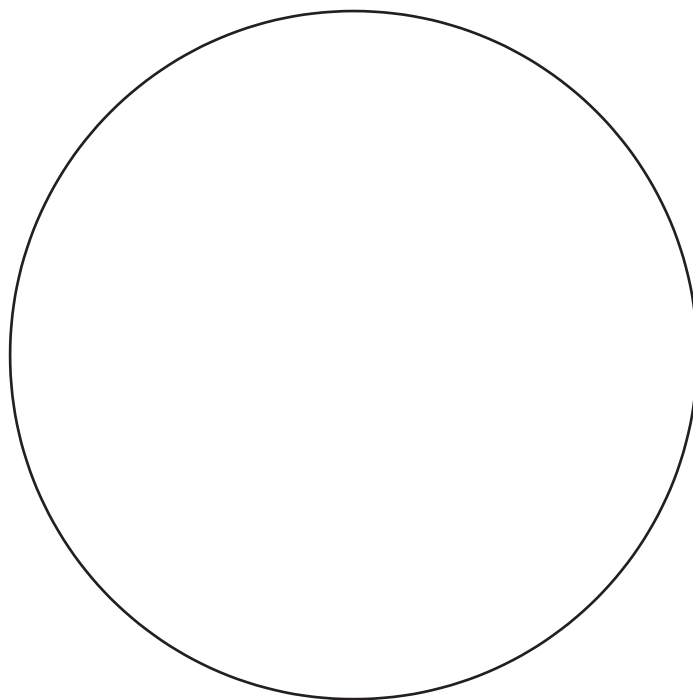
Чи є у діаграмі дані про площі, на яких росте шипшина? _____

_____

**Дізнайся про види дерев у своєму лісі,
з допомогою дорослих познач їх на діаграмі:**

Значення лісу для довкілля безцінне
<http://www.osvitaua.com/2019/04/69166/>

Значення лісу в житті людини
<http://www.osvitaua.com/2019/04/69177/>

1 Запиши, на яких континентах можна побачити такі ліси:

Тропічні дощові ліси — _____

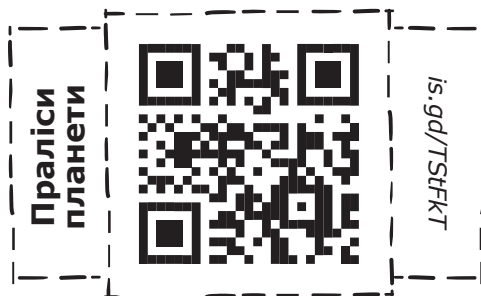
Мангрові ліси — _____

Тайга — _____

Джунглі — _____

Сельва — _____

Букові праліси — _____

2 Запиши назву лісу за характерною ознакою:

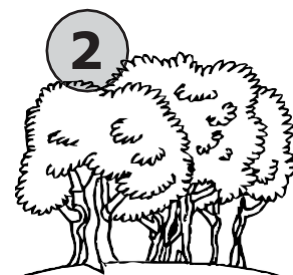
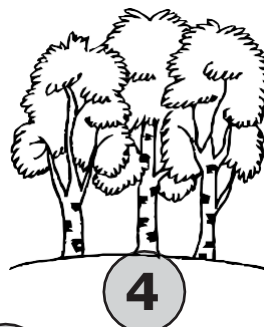
1 — _____

2 — _____

3 — _____

4 — _____

5 — _____

Дізнайся, які ліси типові для твоєї місцевості, запиши.

Знайди інформацію про найдавніші дерева своєї місцевості. Зроби про них короткий рекламний запис:

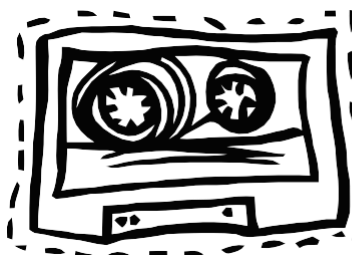

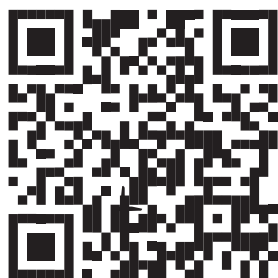

Для додаткової інформації зазирни на с. 116-117.

Українські ліси

<http://www.osvita.ua.com/2019/04/69187/>

1 **Запиши,
як називають яруси лісу:**

- 1 — _____
- 2 — _____
- 3 — _____
- 4 — _____
- 5 — _____

Значення одного дерева для лісу

Одне дерево на рік в середньому виробляє від 100—700 кг кисню (залежно від виду), нейтралізує 80 кг шкідливих речовин, 20 кг пилу і фільтрує приблизно сто тисяч м³ повітря.

Одне дерево може: дати життя кільком іншим деревам; дати за добу стільки кисню, що вистачить на 6—8 год дихання одній людині; затримати в ґрунті до 500 л води щорічно; є прихистком і/або кормом для кількох лісових мешканців.

2 Яку рослину називають «дерево-ліс»?
І де воно росте?

---

3 Дізнайся і запиши, у якої лісової рослини який плід.

береза — _____

дуб — _____

ліщина — _____

клен — _____

ялина — _____

реп'ях — _____

суниця — _____

грибниця — _____

каштан — _____

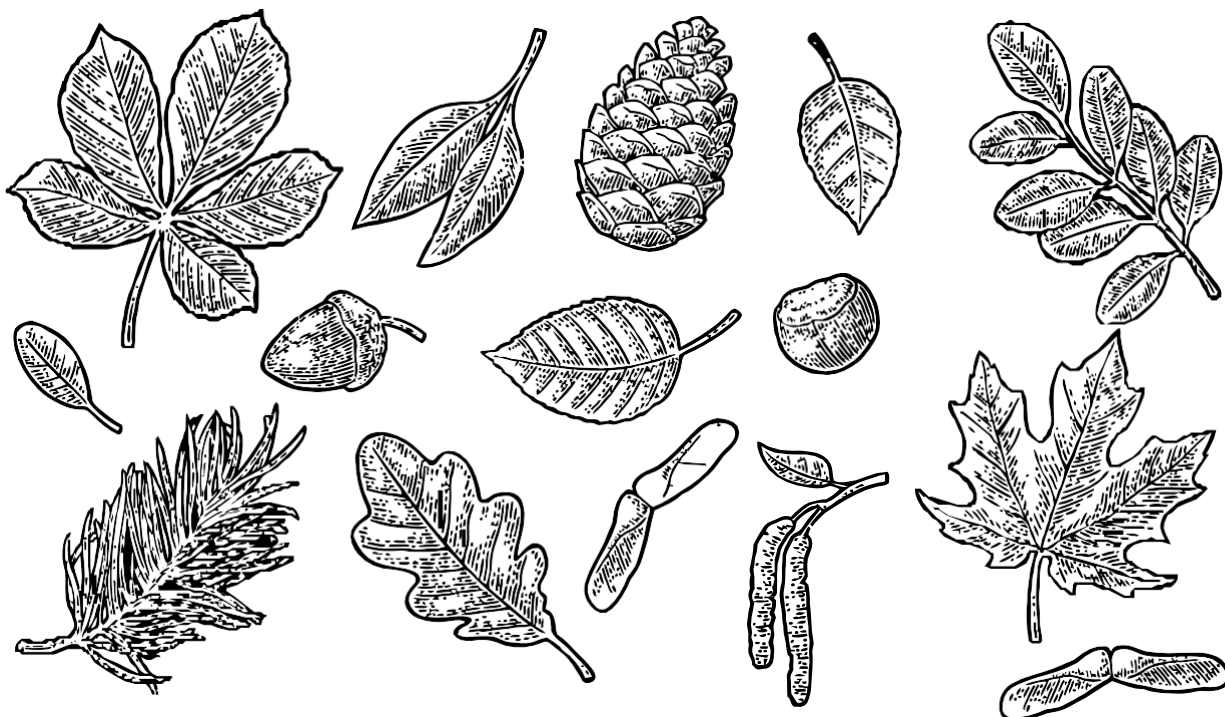
акація — _____

Дари лісу: безпечні та небезпечні

Лісові дари — це гриби і ягоди, плоди та горіхи, їстівні трави й коріння, а також дикі тварини і птахи, продукти бджільництва та мисливства, — все те, що є у лісових угіддях. Жителі лісу сприймають ці дари як звичну частину щоденного життя. І вкрай потерпають, коли люди забирають собі майже все, не залишаючи звірям нічого! Часто-густо ці дари — єдина їжа, яку мають мешканці лісу!

1 Запиши, які плоди яких лісових рослин зображено на малюнку. Хто з лісових мешканців ними ласує?

Заєць

#Кінець березня — початок квітня #3—
4 зайчат

Вподобали **Лисиця** і ще **1**

Заєць Мого материнського молока малому зайченятку вистачає на тиждень. Але у нашому житті тиждень — великий термін. Я залишаюся зі своїми зайчатами лише 5-6 днів, а потім іноді їх навішую. Якщо зі мною станеться якась біда, то зайчихи-білячихи, що живуть в одній місцевості, годують потомство спільно: хто кого знайде.

Білка Наші малята вчора так гарно провели час. Заходьте до нас в гості частіше. Вони вигадують різні нові ігри, правила та разом в них грають.

Заєць @Білка Залюбки! І ви до нас приходьте. Малюки вчора так нагналися, що заснули за декілька хвилин.

Білка @Заєць І мої так само.

Олень

#Друга половина травня — перша половина червня
#1 теля (рідко 2)

Вподобали **Вовк** і ще 2

Олень Перші дні після народження моє теля слабе. А от на 5—7 день вже ходить слідком. У місяць не відстають від дорослих. Траву їдять з місяця, а молоко смочуть до осені. Оленята тримаються біля мене 1,5—2,5 роки. Інколи самки-дочки, котрі також вже мають малих, приєднуються до родини.

Лисиця Ваші малюки так швидко ростуть та розвиваються. Класно!

Білка

#3 грудня—січня до серпня—початку жовтня
#5—7 дитинчат

Вподобали **Їжак** і ще 2

Білка При народженні малюки глухі і голі. Вони дуже маленькі, їх маса 10—15 г. Волосся вкриває тіло за 21 день. Слух у білчат з'являється на 28—35 день, відкриваються очі на 28—32 день. Молоком я годую їх 8—10 тижнів, але буває і більше. У віці 1,5 місяці білчата вже швидко бігають та добре тримаються на гілках.

Їжак Вчора бачила як маленькі білочки вправно тримаються на гілочках. Ви справжні молодці!

Науково-виробниче видання

Бібліотека «Шкільного світу»

САНКОВСЬКА І.

ЛІСОВИЙ

ЕКОЩОДЕННИК

Формат 60 × 84/8.
Ум. друк. арк. 15,81. Наклад 500 прим.
Зам. 569

ТОВ «Видавнича група «Шкільний світ»
01014, м. Київ, вул. Bastionna, 15
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4671 від 09.01.2013

Усі права захищені.
Будь-яке відтворення матеріалів або фрагментів із них можливе лише за наявності письмового дозволу.
Редакція залишає за собою право редагувати матеріали. Редакція може не поділяти погляду автора.
Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних і географічних назв, інших відомостей несуть автори публікацій. Рукописи не рецензуємо і не повертаємо. Рекламодавець відповідає за достовірність інформації, що в рекламі, за зміст і відповідність реклами законодавству.
Претензії щодо публікацій приймаються в письмовому вигляді впродовж 30 днів із часу виходу видання.

Видруковано з готових діапозитивів у ПП «Житомироблдрукарня»
10014, м. Житомир, вул. Мала Бердичівська, 17
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 3882 від 21.09.2010